

Materiál č.

06

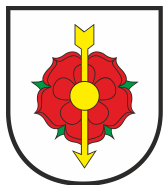
A. Materiál:

Bod rokovania	Udelenie Čestného občianstva mesta Ružomberok a Ceny Mesta Ružomberok
Dátum rokovania MsZ	08.09.2020
Predložené poslancom MsZ	03.09.2020
Predkladateľ	MUDR. Igor Čombor, PhD. primátor mesta
Spravodajca	Ing. Radislav Kendera, PhD.,
Na základe	Návrhu primátora mesta v zmysle Štatútu Mesta Ružomberok, deviatej hl., čl. I, odst.1 pís. b
Prizvaný	
Stanovisko komisií	
Zoznam príloh	

B. Návrh na uznesenie:

Mestské zastupiteľstvo v Ružomberku:

- I. **schvaľuje** udelenie
 - a) **Čestné občianstvo mesta Ružomberok – In memoriam:** Rudolfovi Balážovi, Františkovi Tondrovi, Alojzovi Kostelanskému, Antonovi Hajdukovi, Jozefovi Ďurčekovi, Zenonovi Grocholewskému.
 - b) **Čestné občianstvo mesta Ružomberok:** Jánovi Dziwiszovi, Jozefovi Tomkovi, Pavlovi Kluvánkovi.
 - c) **Cenu mesta Ružomberok:** Juliánovi Helkovi, Jurajovi Čechovi, Radislavovi Kenderovi, Ľubomírovi Javorkovi, Martinovi Froncovi, Františkovi Mikloškovi, Pavlovi Hrušovskému, Jánovi Čarnogurskému, Milanovi Dadovi.

C. Dôvodová správa

Zdôvodnenie

Mesto Ružomberok si v roku 2020 pripomína významné 20. výročie od založenia Katolíckej univerzity v Ružomberku. Pri tejto príležitosti na návrh Katolíckej univerzity schvaľuje udelenie Čestného občianstva in memoriam, Čestného občianstva a Cenu mesta osobnostiam, ktoré sa zaslúžili o vznik univerzitného školstva v meste Ružomberok.

Čestné občianstvo in memoriam:

Mons. Rudolf Baláž

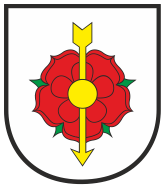
Mons. Rudolf Baláž sa narodil 20. novembra 1940 v Nevoľnom neďaleko Kremnice. Po maturite, ktorú úspešne absolvoval v Kremnici, sa rozhodol stať sa kňazom. V Bratislavskom seminári študoval v rokoch 1958-1963. Rudolf Baláž chcel pokračovať v teologických štúdiách, no komunistický režim jeho žiadosti zamietol. Za kňaza bol vysvätený biskupom Ambrózom Lazíkom 23. júna 1963. Po kňazskej vysviacke pôsobil ako kaplán na viacerých miestach. Pôsobil aj na biskupskom úrade, kde bol aktuárom a ceremoniárom. Bol často však prekladaný. Až napokon roku 1971 mu bol odňatý štátny súhlas. Preto v rokoch 1971-1982 pracoval ako traktorista a vodič nákladného auta. Po návrate do pastorácie pôsobil v Turčianskom Petre až do roku 1990.

Po páde totalitného režimu bolo potrebné obsadiť vakantné biskupské stolce. A tak bol Mons. Rudolf Baláž 14. februára 1990 menovaný za banskobystrického biskupa. Biskupskú vysviacku prijal 19. marca 1990. V rokoch 1994-2000 bol predsedom KBS. Z tejto pozície podporoval založenie vysokoškolskej inštitúcie zameranej na výchovu kresťanských pedagógov v Ružomberku. Mons. Rudolf Baláž zohral výraznú úlohu pri presadzovaní myšlienky KU ako aj pri jej samotnom vzniku. Bol podporovateľom umiestnenia KU do Ružomberka. Dôkazom jeho zásluh je, že za jeho predsedníctva KBS prijala rozhodnutia, ktoré viedli k uskutočneniu tohto cieľa. Mons. Rudolf Baláž bol v septembri 2003 ocenený medailou za zásluhy o vznik KU a v roku 2005 mu bola udelená i malá medaila KU.

Biskup Rudolf Baláž sa nestaral iba o katolícke vysoké školstvo, ale obnovil katolícke školstvo na území vlastnej diecézy. Pri KBS viedol Komisiu pre katechizáciu a školstvo od jej zrodu až do jesene 2010. Okrem školstva sa venoval Baláž aj rozvoju katolíckych médií. V roku 1993 začalo svoju činnosť v Banskej Bystrici prvé katolícke rádio na Slovensku, s pôvodným menom Rádio Mária a diecéznym rozsahom, neskôr s celoslovenským vysielaním a menom Rádio Lumen. Biskup Baláž zomrel 27. júla 2011. Pochovaný je v Nevoľnom. KU si pripomenula úlohu Rudolfa Baláža pri jej zrode aj odhalením pamätníka zakladateľom KU v máji 2017.

Mons. prof. ThDr. František Tondra

František Tondra sa narodil 4. júna 1936 v Spišských Vlachoch. Maturoval na Jedenástročnej strednej škole v Spišskej Novej Vsi v roku 1954. Začal študovať na vysokej škole pedagogickej prírodné vedy, z ktorej prešiel na teológiu, ktorú študoval na RK CMBF v Bratislave. Ordinovaný bol 1. júla 1962.

Jeho prvým pôsobiskom bola Levoča, kde bol kaplánom. V roku 1963 nastúpil za farského administrátora do Hnilca, od roku 1970 pôsobil v Zázrivej. Ďalším jeho kňazským pôsobiskom bol Tvrdošín. Od roku 1987 pokračoval v Levoči. Tu sa stal neskôr aj dekanom. Medzitým roku 1978 získal titul ThDr. a stal sa asistentom na RK CMBF v Bratislave. V júli roku 1989 bol menovaný za diecézneho biskupa Spišskej diecézy. Biskupskú vysviacku prijal 9. septembra 1989 v katedrále sv. Martina na Spišskej Kapitule. Jeho hlavným svätiteľom bol kardinál Jozef Tomko.

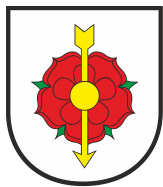
Pozícia Františka Tondru nebola jednoduchá. Po páde komunistickej totality musel riešiť problémy, ktoré sa nahromadili za uplynulých 40 rokov. V diecéze bol nedostatok kňazov. Bolo potrebné obnoviť kňazský seminár, vytvoriť priestor pre pôsobenie reholí, dať do poriadku majetkové pomery atď. Medzi tieto problémy patrilo aj katolícke školstvo, ktoré bolo potrebné nanovo vybudovať. V tejto situácii na základe iniciatívy katolíckych intelektuálov na čele s prof. RNDr. Jozefom Ďurčekom, CSc. a prof. RNDr. Pavlom Kluvánkom, CSc. vznikla požiadavka na vytvorenie inštitúcie na území Spišskej diecézy, ktorá by vychovávala nových učiteľov. Vďaka Mons. Františkovi Tondrovi a ružomberskému farárovi doc. PaedDr. ThLic. Alojzovi Kostelanskému, PhD. sa táto myšlienka aj realizovala. V Ružomberku vznikol roku 1995 Pedagogický inštitút sv. Ondreja a v roku 2000 KU. Mons. František Tondra dokázal v tejto situácii poskytnúť vo svojej diecéze najlepšie materiálne a personálne podmienky, čo bolo tiež dôvodom, že sa biskupi rozhodli pre umiestnenie KU v Ružomberku.

Mons. František Tondra bol v československej biskupskej konferencii podpredsedom a neskôr predsedom. V roku 2000 sa stal predsedom KBS. Keďže bol morálnym teológom pracoval aj ako predseda Bioetickej subkomisie teologickej komisie KBS. Svoje pôsobenie vo funkcii predsedu KBS ukončil Mons. František Tondra roku 2009. Pri tejto príležitosti mu bola udelená aj veľká medaila KU zlatej farby (zlatá medaila).

Po dovŕšení 75. roku sa František Tondra podľa Kódexu kanonického práva vzdal úradu a stal sa emeritným spišským biskupom. Biskup Tondra zomrel 3. mája 2012. Presne o 6 rokov neskôr bol pri KU odhalený pamätník jej dvom zakladateľom, biskupovi Rudolfovi Balážovi a Františkovi Tondrovi, ktorí sa práve v období vzniku KU striedali na poste predsedu KBS.

Mons. doc. PaedDr. ThLic. Alojz Kostelanský, PhD. – bývalý dekan ružomberskej farnosti; ocenenie sa navrhuje za významný podiel na príprave pôdy pre vznik vysokého školstva v Ružomberku a na založení KU v Ružomberku a jej predchodcov. Spolu so spišským biskupom podporoval vznik akademickej pôdy v Ružomberku už vo forme detašovaného pracoviska VŠDS. I v ďalších rokoch podporoval kroky vedúce k vzniku KU v Ružomberku. Na KU prakticky až do svojej smrti aj pedagogický pôsobil ako docent. Za svoje zásluhy získal viacero ocenení: v roku 2004 medailu za zásluhy o vznik KU, o rok malú medailu KU. Za iniciovanie založenia katolíckeho vysokoškolského pracoviska v Ružomberku, za zásluhy o vznik Pedagogického inštitútu sv. Ondreja v Ružomberku, Katecheticko-pedagogickej fakulty v Ružomberku a KU, za vedenie Akademického senátu KU a za príspevok k rozvoju študijných programov učiteľstvo náboženskej výchovy a predškolská a elementárna pedagogika získal v roku 2010 veľkú striebornú medailu KU.

prof. RNDr. Dr. h. c. Anton Hajduk, DrSc. – bol ústrednou postavou pri zriadení Trnavskej univerzity v Trnave (TU), na ktorej bol v rokoch 1992-1996 jej prvým rektorom. Ocenenie sa navrhuje za jeho výrazný prínos pri vzniku predchodcov KU. Z pozície rektora sa výrazne podieľal na vzniku Pedagogického inštitútu sv. Ondreja v Ružomberku, ktorý prijal do štruktúry TU. Bol členom organizačného výboru, ktorý pripravoval vznik inštitútu. Taktiež bol signatárom Zriaďovacej listiny

Pedagogického inštitútu sv. Ondreja v Ružomberku z 29. júna 1995 a účastník slávnostného aktu v kaštieli v Dolnej Krupej, ktorým sa inštitút zriadil. V roku 2004 mu bola udelená medaila za zásluhy o vznik KU.

prof. RNDr. Jozef Ďurček, CSc. – 2. rektor KU (2001 – 2004). Ocenenie sa navrhuje a vznik akademickej pôdy Žilinskej univerzity v Ružomberku (1992), za členstvo vo výbore k prípravám vzniku jej predchodcov: Pedagogického inštitútu sv. Ondreja v Ružomberku, ktorého bol riaditeľom, Katecheticko-pedagogickej fakulty v Ružomberku, ktorej bol v rokoch 1996 – 1998 dekanom a samotnej KU, ktorej bol druhým rektorom. Doteraz udelené ocenenia: zlatá medaila KU udelená v roku 2010.

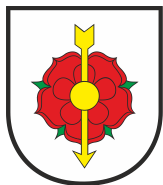
J. Em. Zenon kardinál Grocholewski – kardinál rímskokatolíckej cirkvi, jeden z najbližších spolupracovníkov sv. Jána Pavla II.; výraznou mierou prispel k založeniu KU v Ružomberku. V priebehu života bol členom viacerých kongregácií a rád Rímskej kúrie. V roku 1999 ho Ján Pavol II. vymenoval za prefekta Kongregácie pre katolícke vzdelávanie a 21. februára 2001 bol prijatý na kardinálovom kolégiu za kardinálneho diakona s titulárnym diakonom San Nicola v Carcere. Pápež František ho 30. novembra 2013 potvrdil ako prefekta Kongregácie pre katolícke vzdelávanie. 31. marca 2015 pápež František prijal žiadosť Zenona Grocholewského o odstúpenie z dôvodu veku. Zenon kardinál Grocholewski bol nositeľom titulu doctor honoris causa KU v Ružomberku, ktorý mu bol udelený 13. septembra 2013 za angažovanosť v budovaní katolíckeho školstva vo svete, za prínos v oblasti katolíckej výchovy a za vklad k pozdvihnutiu kánonického práva na Slovensku.

Čestné občianstvo:

J. Em. Stanislav Jan kardinál Dziwisz – kardinál Svätej rímskej cirkvi, emeritný arcibiskup – metropolita krakowský, bývalý osobný tajomník krakowského arcibiskupa, kardinála Karola Wojtyłu od roku 1966; bol ním aj naďalej po jeho zvolení za pápeža od roku 1978 až do pápežovej smrti 2. apríla 2005. Dňa 7. februára 1998 bol vymenovaný za titulárneho biskupa biskupstva *San Leone* a pomocného prefekta Pápežského domu Rímskej kúrie. Kardinál Dziwisz v súčasnosti stelesňuje pamiatku na Sv. Otca a jeho pravú ruku počas jeho životnej púte. Sv. Ján Pavol II. je zakladateľom KU v Ružomberku, pričom Kardinál Dziwisz mu bol výrazne nápomocný (podobne, ako mu bol nápomocný pri troch návštevách Slovenska).

J. Em. kardinál Jozef Tomko - je osobnosť slovenskej a európskej teológie, misiológie a právnej vedy. Bol signatárom iniciatívy za vybudovanie Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, strediska náboženského a kultúrneho života Slovákov v zahraničí. Od pádu železnej opony často navštevoval Slovensko. Sprevádzal sv. Jána Pavla II počas jeho troch návštev Slovenska, na ktorých sa riešili i otázky cirkevného školstva a katolíckej univerzity. Významnou mierou sa zaslúžil o vznik KU, V roku 2004 mu bola udelená medaila za zásluhy o vznik KU. Dňa 26. apríla 2006 mu bol udelený titul *doctor honoris causa* KU. Pri príležitosti 85. narodením v roku 2009 bol ocenený aj veľkou zlatou medailou KU.

prof. RNDr. Pavol Kluvánek, CSc. – 1. rektor KU (2000 – 2001). Ocenenie sa navrhuje za zásluhy pri vzniku akademickej pôdy Žilinskej univerzity v Ružomberku (1992), za vznik Vysokej školy výtvarných umení – Katedry úžitkového umenia 2 v Ružomberku, za začiatky príprav a vznik predchodcov Pedagogického inštitútu sv. Ondreja v Ružomberku a Katecheticko-pedagogickej fakulty v Ružomberku, za zásluhy o vznik, ktorej bol v rokoch 1999 – 2000 dekanom a samotnej KU, ktorej

bol prvým rektorom. Doteraz udelené ocenenia: medaila za zásluhy o vznik KU udelená v roku 2009 a zlatá medaila KU udelená v roku 2010.

Cena mesta:

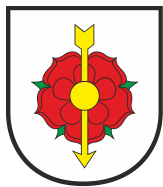
Cena mesta:

Julián Helko – 1. porevolučný primátor mesta Ružomberok (1990 – 1994), ocenenie sa navrhuje za to, že významne prispel k príprave pôdy pre vznik vysokého školstva v Ružomberku. Tento cieľ sa naplnil už v roku 1992, keď v Ružomberku začalo pôsobiť detašované pracovisko žilinskej VŠDS. Ďalším úspechom vtedajšieho ružomerského primátora bol vznik VŠVU – Katedry úžitkového umenia 2 v Ružomberku. Julián Helko podporoval aj cirkevné školstvo a jeho snahy o etablovanie akademickej pôdy potrebnej pre výchovu kresťanských učiteľov. Bol členom organizačného výboru, ktorý riešil otázky vzniku takejto inštitúcie. Svojou činnosťou tak prispel k vytvoreniu podmienok pre zriadenie Pedagogického inštitútu sv. Ondreja v Ružomberku a následne KU.

JUDr. Juraj Čech, PhD. – bol primátorom mesta Ružomberok v rokoch 1994 – 2006, teda v rozhodujúcom období pre vznik a rozvoj KU a jej predchodcov. Ocenenie sa navrhuje za to, že si uvedomoval prínos vysokého školstva pre mesto Ružomberok, a tak zo svojej pozície aktívne podporoval aktivity vedúce k jeho rozvoju a napokon k vzniku KU, čím nemalou mierou prispel k tomu, že Ružomberok sa stal univerzitným mestom. Jeho aktivity v tomto smere položili základy kvalitných vzťahov a spolupráce medzi mestom a univerzitou. Ako primátor mesta zabezpečoval a riadil medzi viacerými inštitúciami v meste významné zámeny objektov v prospech KU, ktoré dodnes slúžia jej potrebám. Novovznikajúcej univerzite prideliť desiatky bytov pre pedagógov, zabezpečil spoluprácu KU s Floridou Gulf Coast Univerzitou v USA a spolu s ďalšími aktivitami bola pomoc mesta vysoko nadštandardná vo finančnom aj materiálnom vyjadrení. Bol členom Správnej rady KU, je dlhoročným členom Akademického senátu KU a predsedom jeho Legislatívnej komisie. V roku 2004 bol ocenený medailou za zásluhy o vznik KU a v roku 2005 malou medailou KU.

Ing. Radislav Kendera, PhD. – ocenenie sa navrhuje za významný podiel na príprave pôdy pre vznik vysokého školstva v Ružomberku a na založení KU v Ružomberku a jej predchodcov. Ako ružomerský viceprimátor v porevolučnom období sa angažoval za vybudovanie akademickej pôdy do Ružomberka. Bol aktívnym organizátorom v procesoch, ktoré viedli k vzniku KU a jej predchodcom. Bol účastníkom výmeny listín medzi KBS a Trnavskou univerzitou v Trnave v kaštieli v Dolnej Krupej, ktorou sa Pedagogický inštitút sv. Ondreja v Ružomberku zriadil. Po vzniku inštitútu sa stal jeho tajomníkom. V tejto funkcii pôsobil aj po transformácii na Katecheticko-pedagogickú fakultu v Ružomberku a neskôr aj na Pedagogickú i Filozofickú fakultu KU. Bol správcom Nadácie Katolíckej univerzity v Ružomberku. V roku 2004 mu bola udelená medaila za zásluhy o vznik KU.

doc. MUDr. Ľubomír Javorka, PhD. – ocenenie sa navrhuje za významný podiel na príprave pôdy pre vznik vysokého školstva v Ružomberku a na založení KU v Ružomberku a jej predchodcov. Angažoval sa v procese kreovania vysokého školstva v Ružomberku. Pričinil sa o zriadenie detašované pracoviska žilinskej VŠDS aj Katedry úžitkového umenia 2 VŠVU v Ružomberku. Bol členom organizačného výboru, ktorý pracoval na zriadení Pedagogického inštitútu sv. Ondreja v Ružomberku a zaslúžil sa aj o vznik KU. Pôsobil v Akademickom senáte a Vedeckej rade Fakulty zdravotníctva KU. Doteraz mu boli udelené tieto ocenenia: medaila KU za zásluhy o vznik KU v roku 2004 a veľká strieborná medaila KU v roku 2013.

doc. Mgr. Martin Fronc, CSc. – v roku 1998 bol prijatý za pedagóga na Katedre matematiky a informatiky na Katecheticko-pedagogickej fakulte v Ružomberku. Po voľbách v roku 1998 sa stal štátnym tajomníkom na Ministerstva školstva SR. Ocenenie sa navrhuje za to, že pozície štátneho tajomníka sa významným spôsobom pričínal o vznik KU v Ružomberku. V rokoch 2002-2006 sa stal ministrom školstva SR. Bol taktiež poslancom Národnej rady SRV roku 2003 mu bola udelená medaila za zásluhy o vznik KU. V roku 2011 získal striebornú veľkú medailu KU za osobnú angažovanosť pri vzniku KU a za stálu podporu pri jej rozvoji.

RNDr. František Mikloško – od roku 1992 bol poslancom slovenského parlamentu za KDH.. V Národnej rade SR pôsobil do roku 2010. Počas svojej politickej kariéry sa angažoval aj v otázke vzniku akademickej pôdy v Ružomberku. Ocenenie sa navrhuje za to, že sa pričínal o vznik akademickej pôdy Žilinskej univerzity v Ružomberku (1992) a za vznik KU v Ružomberku (2000). Bol jedným z predkladateľov zákona, ktorým sa zriadila KU. Doteraz udelené ocenenia: medaila za zásluhy o vznik KU udelená v roku 2003.

JUDr. Pavol Hrušovský – od roku 1992 do roku 2016 bol poslancom v slovenskom parlamente. V rokoch 1998-2002 a 2010-2011 bol podpredsedom a v období 2002-2006 a 2011-2012 predsedom Národnej rady SR. Patril medzi aktívnych podporovateľov cirkevného školstva a vzniku KU. Ocenenie sa navrhuje za to, že bol spolupredkladateľom zákona, ktorým sa zriadila KU v Ružomberku, čo v tej dobe zachránilo vznik KU v jubilejnom roku 2000. V roku 2003 mu bola udelená medaila za zásluhy o vznik KU, v roku 2005 malá medaila KU a v roku 2011 za osobnú angažovanosť pri vzniku KU a za stálu podporu pri jej rozvoji veľká medaila KU striebornej hodnoty.

JUDr. Ján Čarnogurský - v decembri 1989 sa stal prvým podpredsedom federálnej vlády. Od júna 1990 bol prvým podpredsedom vlády SR a od apríla 1991 do júna 1992 predsedom vlády. V tom čase vznikala v Ružomberku akademická pôda v podobe detašovaného pracoviska VŠDS. Premiér Ján Čarnogurský tento proces aktívne politicky podporoval. Ocenenie sa navrhuje za vznik akademickej pôdy Žilinskej univerzity v Ružomberku (1992). Bol zástancom cirkevného školstva a podporoval vznik KU.

prof. Ing. Milan Dado, PhD. – bývalý rektor Žilinskej univerzity v Žiline (ŽU), ocenenie sa navrhuje za to, že sa významnou mierou zaslúžil o vznik KU a jej predchodcov. Katecheticko-pedagogická fakulta sa po rokovaní medzi Žilinskou univerzitou v Žiline, KBS, MŠ SR a akreditačnou komisiou začlenila od 1. 11. 1997 do štruktúry ŽU. Doteraz udelené ocenenia: medaila KU za zásluhy o vznik KU v roku 2003 a 2004.

D. Dopad na rozpočet

Schválené uznesenie nemá dopad na rozpočet mesta.